

SECRETARIAAT-GENERAAL VAN DE RAAD VAN DE EU

~ACHTERGRONDINFORMATIE~

De hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid / De Europese dienst voor extern optreden

November 2009

Hoge vertegenwoordiger van de EU voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid

Tijdens hun informele bijeenkomst op 19 november in Brussel hebben de staatshoofden en regeringsleiders van de EU, met het oog op de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon op 1 december, mevrouw Catherine ASHTON benoemd tot hoge vertegenwoordiger van de Unie voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid.

Wat zijn haar taken?

De hoge vertegenwoordiger vervult, in buitenlandse aangelegenheden, de taken die tot dusver werden verricht door het zesmaandelijks roulerende voorzitterschap, de hoge vertegenwoordiger voor het GBVB en het Commissielid voor externe betrekkingen. Volgens de artikelen 18 en 27 van het Verdrag betreffende de Europese Unie gaat het om de volgende taken:

- Zij voert het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid van de Unie.
- Zij draagt met haar voorstellen bij tot de uitwerking van dit beleid, dat zij als mandataris van de Raad ten uitvoer brengt; zij waarborgt de uitvoering van de desbetreffende besluiten.
- Zij zit de Raad Buitenlandse Zaken voor.
- Zij is een van de vicevoorzitters van de Commissie. Zij ziet toe op de samenhang van het externe optreden van de Unie. In de Commissie is zij belast met de taken van de Commissie op het gebied van de externe betrekkingen en met de coördinatie van de overige aspecten van het externe optreden van de Unie.
- Zij vertegenwoordigt de Unie in aangelegenheden die onder het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid vallen, voert namens de Unie de politieke dialoog met derden en verwoordt in internationale organisaties en op internationale conferenties het standpunt van de Unie.
- Zij voert het gezag over de Europese dienst voor extern optreden, en over de delegaties van de Unie in derde landen en bij internationale organisaties.

P E R S

Hoe wordt zij benoemd?

De hoge vertegenwoordiger wordt met gekwalificeerde meerderheid door de Europese Raad, met instemming van de voorzitter van de Commissie, benoemd.

Het college dat zij tezamen met de voorzitter van de Commissie en de overige leden van de Commissie vormt, wordt ter goedkeuring onderworpen aan een stemming van het Europees Parlement.

Flankerende maatregelen

Bij de vervulling van haar ambt wordt de hoge vertegenwoordiger bijgestaan door een Europese dienst voor extern optreden (zie verder). Zij kan daarbij, naargelang van het geval, rekenen op de assistentie van de Raad en de Commissie.

Vóór het Verdrag van Lissabon

Het vroegere ambt, namelijk hoge vertegenwoordigers voor het gemeenschappelijk buitenlands en veiligheidsbeleid, was ingesteld in 1999 (Verdrag van Amsterdam). Javier Solana was sindsdien hoge vertegenwoordiger van de EU voor het GBVB. Hij stond de Raad bij in zaken die vallen onder het buitenlands beleid, met name door bij te dragen tot de formulering, voorbereiding en uitvoering van beleidsbeslissingen. Namens de Raad voerde hij een politieke dialoog met derden. Het zesmaandelijks roterende voorzitterschap presideerde de Raad Externe Betrekkingen, vertegenwoordigde de Unie in GBVB-aangelegenheden, gaf uitvoering aan de besluiten en vertolkte het standpunt van de EU naar buiten toe.

Europese dienst voor extern optreden

Artikel 27, lid 3, VEU is de rechtsgrond voor het Raadsbesluit over de organisatie en de werking van de EDEO.

"Bij de vervulling van zijn ambt wordt de hoge vertegenwoordiger bijgestaan door een Europese dienst voor extern optreden. Deze dienst werkt samen met de diplomatieke diensten van de lidstaten en is samengesteld uit ambtenaren uit de bevoegde diensten van het secretariaat-generaal van de Raad, van de Commissie en uit door de nationale diplomatieke diensten gedetacheerde personeelsleden. De inrichting en de werking van de Europese dienst voor extern optreden worden vastgesteld bij een besluit van de Raad. De Raad besluit op voorstel van de hoge vertegenwoordiger, na raadpleging van het Europees Parlement en na de instemming van de Commissie."

De Europese Raad heeft op 30 oktober 2009 de richtsnoeren voor de Europese dienst voor extern optreden (EDEO) bepaald (doc. 14930/09). Hij heeft de toekomstige HV verzocht zo spoedig mogelijk na de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon een voorstel tot opzetting van de EDEO te presenteren, dat uiterlijk eind april 2010 door de Raad zou moeten worden aangenomen.

Wat is de EDEO?

Volgens de richtsnoeren van de Europese Raad van oktober 2009 zal de EDEO één structuur vormen, die onder het gezag van de hoge vertegenwoordiger staat. De unieke rol en opdracht van de EDEO in het EU-bestel moeten hun afspiegeling vinden in en geschraagd worden door de opzet van de organisatie.

Wat zal de EDEO doen?

De EDEO zal de hoge vertegenwoordiger helpen zorgen voor consistentie en coördinatie in het externe optreden van de Unie, beleidsvoorstellen doen, en deze na goedkeuring door de Raad uitvoeren. Voorts zal hij de voorzitter van de Europese Raad en de voorzitter en de leden van de Commissie bijstand verlenen in hun taken op het gebied van de externe betrekkingen, en ervoor zorgen dat nauw met de lidstaten wordt samengewerkt. De EDEO zal werken volgens het eendesk-systeem: geografische - de verschillende regio's en landen omvattende - en thematische desks, die onder het gezag van de hoge vertegenwoordiger de huidige taken van de bevoegde departementen van de Commissie en het Raadssecretariaat verder vervullen. Handel en ontwikkelingsbeleid in de zin van het Verdrag moeten tot het ressort van de desbevoegde leden en DG's van de Commissie blijven behoren.

Hoe wordt de EDEO bemand?

De personeelsleden van de EDEO worden door de hoge vertegenwoordiger benoemd, en uit drie bronnen gerekruteerd: de bevoegde departementen van het Raadssecretariaat en van de Commissie, en nationale ambtenaren. Het korps moet worden gerekruteerd volgens een op verdienste gebaseerde procedure, om te kunnen voldoen aan de hoogste normen inzake geschiktheid, efficiëntie en integriteit; daarnaast moet een passend geografisch evenwicht worden bewerkstelligd.

Crisisbeheersingsstructuren

Wil de hoge vertegenwoordiger het Europees veiligheids- en defensiebeleid (EVDB) kunnen voeren, dan moeten de crisisbeheersingsstructuren van de EU - met handhaving van hun specifieke karakter - in de EDEO worden ingebed. Deze structuren zullen een eenheid vormen, die rechtstreeks onder het gezag en de verantwoordelijkheid van de hoge vertegenwoordiger staat.

Welke rechtspositie zal de dienst hebben?

De EDEO moet een dienst sui generis zijn, los van de Commissie en het Raadssecretariaat. Hij moet op het gebied van administratieve begroting en personeelszaken autonoom zijn. De EDEO krijgt een aparte afdeling in de EU-begroting, waarop de gewone begrotings- en controlevoorschriften van toepassing zijn. De hoge vertegenwoordiger zal de EDEO-begroting voorstellen en uitvoeren.

Hoe wordt de EDEO gefinancierd?

Op begrotingsneutraliteit gerichte kosteneffectiviteit moet het beginsel zijn dat aan de oprichting van de EDEO ten grondslag ligt. Voorts zal er behoefte zijn aan een beperkt aantal ambten voor tijdelijk personeel uit de lidstaten, die in het kader van de lopende financiële vooruitzichten zullen moeten worden gefinancierd.

EU-delegaties

De delegaties van de Commissie komen onder het gezag van de hoge vertegenwoordiger te staan en worden een structureel onderdeel van de EDEO. Zij zullen zowel regulier EDEO-personeel (waaronder delegatiehoofden) als personeel uit de bevoegde Commissiediensten omvatten. Het gehele personeel zal onder het gezag van het delegatiehoofd staan. De delegaties zullen nauw samenwerken met de diplomatieke diensten van de lidstaten. Zij moeten ondersteunend optreden bij de diplomatieke en consulaire bescherming van burgers van de Unie in derde landen.